

Tamar van der Dop met pronte borsten en een gretige Leopold Witte Publiciteitsfoto

Orkater kruipt in Flaubert

Geert Lageveen en Leopold Witte maakten twee veelgeprezen producties over het Hollandse verleden, 'Conijn van Olland' en 'De Gouden Eeuw'. Voor hun nieuwe Orkaterproductie kruipen ze in het hoofd van de Franse schrijver Gustave Flaubert. „We wilden niet de Geert Makken van het Nederlands toneel worden.”

theater • interview
Martin Hendriksma

'Ik' door Orkater. Tekst: Geert Lageveen en Leopold Witte. Muziek: Beppe Costa. Regie: Gijs de Lange. Spel: Geert Lageveen, Leopold Witte, Beppe Costa, Tamar van den Dop, Margôt Ros en Maartje Teussink. Te zien: vrijdag 15 oktober, De Meerse, Hoofddorp; woensdag 20 t/m zaterdag 30 oktober, Toneelschuur, Haarlem; woensdag 1 december, Stadsschouwburg Velsen.

Gustave Flaubert. De gemiddelde Nederlander zal hem hooguit kennen van zijn klassieke roman *Madame Bovary*, maar theatermakers Geert Lageveen en Leopold Witte delen een verleden met de Franse schrijver. Onafhankelijk van elkaar wilden beiden kort na hun afstuderen aan de Toneelschool een productie over Flaubert maken, gegrepen als ze waren door zijn romans en zijn brieven. Bij Witte kwam het project niet van de grond, bij Lageveen betekende het vijftien jaar geleden zelfs het einde van zijn muziektheatergroepje. Nu willen ze zich revancheren met de muziektheaterproductie *Ik* (subtitel: *Over geluk,*

egoïsme en domheid) waarvoor ze in het hoofd van de Franse schrijver kruipen. Bij Witte begon de fascinatie destijds met Flauberts brievenboek *Haat is een deugd*. „Bij Flaubert kan een grote diepzinnigheid van de ene op de andere zin veranderen in muggenzifterij. Erg grappig. Bovendien formuleert hij in zijn brieven prachtig en uiterst origineel hoe hij over allerlei dingen des levens denkt.” „Flaubert kan van honderd procent ernst ineens doorschieten in honderd procent spot”, vult Lageveen aan. „Werkelijk jaloersmakend. Hij was iemand die ogenschijnlijk totaal verschillende persoonlijkheden in zich verenigde.”

Rode draad in de nieuwe Orkaterproductie is de ontstaansgeschiedenis van *Madame Bovary*. „Flaubert had twee jaar aan een fantastisch boek gewerkt over een historische veldslag”, vertelt Witte. „Een onmogelijke klus die het uiterste van hem had gevergd. Maar zijn vrienden zeiden na lezing, die twee dagen duurde: Gooi het maar in de haard, 't is helemaal niks. Kijk, hier moet je eens over schrijven. En ze gooiden hem een krantenberichtje toe over de vrouw van een plattelandsdokter die zelfmoord had gepleegd.”

Witte, lachend: „Met enorme weerzin begon Flaubert aan zijn klus. Hij háátte die meid werkelijk. Maar gaandeweg het schrijven raakte hij helemaal aan haar verslingerd. Het werd 'mijn Emma' hier, en 'mijn Emma' daar. Ja, hij werd werkelijk verliefd op zijn personage. Zij nam de plaats in van Louise Colet, zijn grote liefde, van wie hij onder het schrijven van *Madame Bovary* afscheid moest nemen. Hoe Flaubert zich

vereenzelvigde met Emma Bovary blijkt uit die ene, beroemd geworden uitspraak: 'Madame Bovary, c'est moi.'"

Flaubert leefde van 1821 tot 1880, maar de makers zijn er, anders dan bij *Conijn van Olland* en *De Gouden Eeuw*, niet op uit om het verhaal in een historische setting te plaatsen. „We willen, ondanks onze bewondering voor hem, niet de Geert Makken van het Nederlands toneel worden”, zegt Witte. „Daarom kwam het niet slecht uit dat Flaubert een Fransman is, waardoor we op voorhand een ander land als decor hadden. Maar eigenlijk hebben we al snel besloten om de hele 19de eeuw uit de voorstelling te schrappen.” Lageveen: „Anderen kopiëren is not done, maar jezelf kopiëren is zo mogelijk nog slechter. Tot in de muziek zijn de verwijzingen naar vroegere tijden geschrapt.”

Het personage Flaubert komt vooral voor rekening van Beppe Costa, die gezeten aan tafel ogenschijnlijk onverstoort aan zijn manuscript werkt. Maar ondertussen schieten zijn gedachten alle kanten van de wereld op. Al die stemmen die zijn hoofd teisteren - zijn romanpersonages, ex-geliefde, mensen om hem heen - worden door de andere acteurs (behalve Lageveen en Witte ook Margôt Ros, Tamar van den Dop en Maartje Teussink) tot leven gewekt.

Lageveen: „Eén ding staat voor ons voorop: je hoeft niets van Flaubert te weten om de voorstelling te begrijpen. Het gaat er ons om het menselijk brein in al zijn grilligheid bloot te leggen.” En, wil hij wel toegeven, „dan heb je aan Flaubert wel meteen een hele goeie.”